

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
28 серпня 2025 р.,

протокол № 07

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Економіка та управління у сфері торгівлі»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра менеджменту, бізнесу та маркетингових технологій

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, бізнесу та
маркетингових технологій

26 серпня 2025 р.,
протокол № 08

Завідувач кафедри

Тетяна ОСТАПЧУК

Гарант освітньо-професійної
програми

Катерина БУЖИМСЬКА

Розробник: к.е.н., доцент Катерина БУЖИМСЬКА

Житомир
2025 – 2026 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 2

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка та управління в сфері торгівлі» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля» затверджена Вченою радою факультету бізнесу та сфери обслуговування від __ серпня 2025 р., протокол № __.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>8</u>	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	<u>нормативна</u> (нормативна, за вибором)	
Модулів – <u>4</u>	Спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – <u>4</u>		<u>3</u>	<u>3</u>
Загальна кількість годин - <u>240</u>		Семестр	
		<u>5,6</u>	<u>5,6</u>
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних <u>4</u> самостійної роботи – <u>3,5</u>	Освітній ступінь «бакалавр»	<u>64</u> год.	<u>12</u> год.
		Практичні	
		<u>64</u> год.	<u>10</u> год.
		Лабораторні	
		<u> </u> год.	<u> </u> год.
		Самостійна робота	
		<u>112</u> год.	<u>218</u> год.
		Вид контролю: 3-й семестр – залік, 4-й семестр – екзамен	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 46,67 % аудиторних занять, 53,33 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 9,17% аудиторних занять, 90,83 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності, економічних характеристик окремих видів торговельної діяльності, господарсько-фінансової діяльності підприємств торгівлі, змісту окремих напрямів цієї діяльності та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- вивчення основних закономірностей функціонування підприємства торгівлі в ринковій економіці;
- опанування теорії та методологічних засад формування ресурсів і оцінювання результатів та ефективності діяльності підприємств торгівлі;
- засвоєння практичних навичок управління підприємством торгівлі у конкурентному середовищі;
- формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу торговельного підприємства;
- забезпечення розширеного відтворення на основі концепції інвестиційно-інноваційного розвитку.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ФК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»:

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 5

ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; уміння грамотно спілкуватися по e-mail; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;

- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;

- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;

- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Економіка торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності.

Тема 1. Сутність торгівлі як галузевої економічної системи (ЗК2, ФК1, ПРН2, ПРН11).

1. Сутність торгівлі як сфери економічної діяльності та її функції.
2. Функціональна структура сфери торгівлі.
3. Конкуренція в торгівлі: склад, форми, особливості конкурентної боротьби.
4. Державне регулювання діяльності торговельних підприємств.

Тема 2. Економічна характеристика оптової торгівлі (ЗК2, ФК1, ПРН2, ПРН11).

1. Місце та функції оптової торгівлі у сфері товарного обігу.
2. Характеристика та класифікація оптових торговельних підприємств.
3. Види оптових посередників.
4. Організатори оптового обороту, їх роль та функції у формуванні оптового ринку.

Тема 3. Економічна характеристика роздрібної торгівлі (ЗК2, ФК1, ПРН2, ПРН11).

1. Роздрібна торгівля, її сутність, призначення та функції.
2. Характеристика видів роздрібної торгівлі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 6

3. Послуги у роздрібній торгівлі, їх класифікація.

Тема 4. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі (ЗК2, ФК1, ПРН2, ПРН11).

1. Місце зовнішньої торгівлі в економіці України.
2. Сутність та характеристика експорту.
3. Сутність та характеристика імпорту.

Змістовний модуль 2. *Місце торговельного підприємства в системі ринкових відносин.*

Тема 5. Торговельне підприємство в системі ринкових відносин (ЗК2, ФК1, ПРН2, ПРН11).

1. Торговельне підприємство як самостійний господарюючий суб'єкт ринку.
 2. Види підприємств торгівлі, їх класифікація та характеристика
 3. Економічні методи управління діяльністю торговельного підприємства.
- Формати торгівлі.

Тема 6. Стратегія діяльності торговельного підприємства та її обґрунтування (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Система стратегічних цілей діяльності торговельного підприємства та фактори, що її обумовлюють
2. Стратегія діяльності торговельного підприємства: її зміст та порядок розробки
3. Моніторинг та прогноз стану зовнішнього середовища торговельного підприємства
4. Конкурентоспроможність торговельного підприємства та методи її оцінки
5. Стратегічний потенціал торговельного підприємства та його конкурентний статус

Тема 7. Планування діяльності торговельного підприємства (ФК2, ПРН12).

1. Організація планування господарсько-фінансової діяльності торговельного підприємства.
2. Види планів торговельного підприємства та їх зміст.
3. Склад та взаємозв'язок розділів плану економічного та соціального розвитку торговельного підприємства

Тема 8. Управління товарооборотом торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Сутність товарообороту підприємства як економічної категорії та показника діяльності
2. Класифікація товарообороту підприємства та характеристика його окремих видів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 7

3. Основні фактори, що визначають обсяг, структуру та перспективи розвитку товарообороту підприємства

4. Вихідні передумови та порядок розробки стратегії управління товарооборотом підприємства

5. Аналіз обсягу та структури товарообороту підприємства

6. Обґрунтування обсягу товарообороту підприємства на плановий період

7. Асортиментна політика торговельного підприємства та методичні основи її розробки

Змістовний модуль 3. Управління економічними ресурсами торговельного підприємства.

Тема 9. Управління товарними запасами торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Суть та склад товарних запасів торговельного підприємства

2. Показники, що характеризують стан товарних запасів торговельного підприємства

3. Фактори, що визначають розмір та швидкість обороту товарних запасів

4. Стратегія управління товарними запасами підприємства: цілі, вихідні передумови та порядок розробки

5. Методика аналізу товарних запасів

6. Нормування та планування товарних запасів

7. Оперативне регулювання та контроль за утворенням товарних запасів

Тема 10. Управління товарним забезпеченням обороту торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Товарне забезпечення товарообороту в системі управління діяльністю торговельного підприємства

2. Форми та механізм формування товарного забезпечення обороту

3. Вихідні передумови та зміст стратегії формування товарного забезпечення обороту торговельного підприємства

4. Аналіз формування товарного забезпечення обороту торговельного підприємства

5. Оцінка ефективності комерційних угод із закупівлі товарів

Тема 11. Управління трудовими ресурсами торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Характеристика трудових ресурсів (персоналу) торговельного підприємства

2. Вихідні передумови та завдання управління трудовими ресурсами (персоналом) торговельного підприємства

3. Продуктивність праці робітників торговельного підприємства: методи

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 8

оцінки та резерви зростання

4. Організація матеріального стимулювання праці робітників торговельного підприємства

5. Аналіз формування та використання персоналу торговельного підприємства

6. План з праці торговельного підприємства та методика його розробки

Тема 12. Управління формуванням та розвитком матеріально-технічних ресурсів торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Поняття, оцінка та склад основних засобів торговельного підприємства

2. Оцінка та відтворення основних засобів торговельного підприємства

3. Аналіз стану та ефективності використання основних засобів торговельного підприємства

4. Завдання управління основними засобами підприємства та шляхи їх вирішення

5. Обігові активи торговельного підприємства, характеристика їх складу та особливостей кругообігу

6. Стратегія управління обіговими активами: вихідні умови та порядок її розробки

7. Аналіз обігових активів торговельного підприємства

8. Планування потреби підприємства в формуванні обігових активів

9. Управління дебіторською заборгованістю торговельного підприємства

10. Управління грошовими коштами торговельного підприємства

Змістовний модуль 4. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності торговельних підприємств.

Тема 13. Управління поточними витратами торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Економічна природа поточних витрат торговельного підприємства

2. Витрати обігу торговельного підприємства та їх склад за різними класифікаційними ознаками

3. Показники, що характеризують витрати обігу торговельного підприємства

4. Фактори, що визначають розмір витрат потреби обігу торговельного підприємства

5. Стратегія управління поточними витратами торговельного підприємства

6. Вихідні передумови та методичний інструментарій аналізу витрат обігу торговельного підприємства

7. Методи обґрунтування плану витрат обігу в цілому по підприємству та по окремих статтях витрат

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 9

Тема 14. Управління доходами торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Склад та джерела утворення доходів торговельного підприємства
 2. Доходи в системі показників стратегічного розвитку підприємства
 3. Чинники, які визначають розмір доходів торговельного підприємства.
- Цінова політика торговельного підприємства та механізм її формування
4. Стратегія управління доходами торговельного підприємства: вихідні передумови та порядок розробки
 5. Вихідні передумови та методичний інструментарій аналізу доходів торговельного підприємства
 6. Методи обґрунтування плану-прогнозу доходів торговельного підприємства

Тема 15. Управління фінансовими результатами торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Економічна природа та джерела утворення прибутку торговельного підприємства
2. Рентабельність торговельного підприємства, та показники, котрі її характеризують
3. Фактори, що визначають прибуток та рентабельність торговельного підприємства
4. Стратегія управління прибутком торговельного підприємства
5. Вихідні передумови та методика аналізу прибутку підприємства
6. Методика обґрунтування (прогнозу) прибутку на майбутній період
7. Розподіл та використання прибутку підприємства

Тема 16. Управління ефективністю діяльності та конкурентоспроможністю торговельного підприємства (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Сутність господарських ризиків та їх місце в підприємницькій діяльності
2. Класифікація та характеристика ризиків, притаманних діяльності торговельного підприємства
3. Ризик як об'єкт управління. Стратегія управління ризиком та її обґрунтування
4. Методичний інструментарій оцінки рівня підприємницького ризику в торгівлі
5. Основи прийняття управлінських рішень в умовах ризику
6. Шляхи та заходи щодо мінімізації та профілактики господарського ризику торговельного підприємства

Тема 17. Управління фінансово-майновим станом торговельного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 10

підприємства та методи його оцінки (ЗК2, ЗК8, ФК1, ФК2, ФК7, ПРН2, ПРН7, ПРН11, ПРН12, ПРН17).

1. Склад та особливості майна торговельного підприємства
2. Управління формуванням майна підприємства в процесі його створення
3. Джерела фінансових коштів, що використовуються для формування майна торговельного підприємства
4. Порядок формування та використання фінансових фондів торговельного підприємства
5. Аналіз майна торговельного підприємства та ефективності його використання
6. Вартість майна підприємства та методи її оцінки

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістовні модулі	Кількість годин							
	Всього		Лекції		Практичні		Самостійна робота	
	ДФ	ЗФ	ДФ	ЗФ	ДФ	ЗФ	ДФ	ЗФ
2	3	4	5	6	7	8	9	10
Модуль 1. Економіка торгівлі як сфери обігу та виду економічної діяльності.								
Тема 1. Сутність торгівлі як галузевої економічної системи.	15	15	4	1	4	0,5	7	13,5
Тема 2. Економічна характеристика оптової торгівлі.	15	15	4	1	4	0,5	7	13,5
Тема 3. Економічна характеристика роздрібної торгівлі.	15	15	4	1	4	0,5	7	13,5
Тема 4. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі.	15	15	4	-	4	0,5	7	14,5
Разом змістовий модуль 1	60	60	16	3	16	2	28	55
Модуль 2. Місце торговельного підприємства в системі ринкових відносин.								
Тема 5. Торгівельне підприємство в системі ринкових відносин.	15	15	4	1	4	0,5	7	13,5
Тема 6. Стратегія діяльності торговельного підприємства та її обґрунтування.	15	15	4	1	4	0,5	7	13,5
Тема 7. Планування діяльності торговельного підприємства	15	15	4	-	4	0,5	7	14,5
Тема 8. Управління товарооборотом торговельного підприємства.	15	15	4	1	4	0,5	7	13,5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 11

Разом змістовний модуль 2	60	60	16	3	16	2	28	55
ВСЬОГО СЕМЕСТР	120	120	32	6	32	4	56	110
Модуль 3. Управління економічними ресурсами торговельного підприємства.								
Тема 9. Управління товарними запасами торговельного підприємства.	10	10	4	1	4	1	2	8
Тема 10. Управління товарним забезпеченням обороту торговельного підприємства.	10	10	4	1	4	1	2	8
Тема 11. Управління трудовими ресурсами торговельного підприємства.	10	10	2	1	2	1	6	8
Тема 12. Управління формуванням та розвитком матеріально-технічних ресурсів торговельного підприємства.	10	10	4	-	4	-	2	10
Разом змістовний модуль 3	40	40	14	3	14	3	12	34
Модуль 4. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності торговельних підприємств								
Тема 13. Управління поточними витратами торговельного підприємства.	16	16	4	1	4	1	8	14
Тема 14. Управління доходами торговельного підприємства.	16	16	4	1	4	1	8	14
Тема 15. Управління фінансовими результатами торговельного підприємства.	16	16	4	1	4	1	8	14
Тема 16. Управління ефективністю діяльності та конкурентоспроможністю торговельного підприємства.	16	16	2	-	2	-	12	16
Тема 17. Управління фінансово-майновим станом торговельного підприємства та методи його оцінки.	16	16	4	-	4	-	8	16
Разом змістовний модуль 4	80	80	18	3	18	3	44	74
ВСЬОГО СЕМЕСТР	120	120	32	6	32	6	56	108
ВСЬОГО	240	240	64	12	64	10	112	218

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Метою проведення практичних занять є засвоєння програмного матеріалу, розгляд конкретних ситуацій, розв'язання практичних завдань, пов'язаних з економікою та управлінням в сфері торгівлі

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1, 2	Тема 1. Сутність торгівлі як галузевої економічної системи.	4	0,5
3, 4	Тема 2. Економічна характеристика оптової торгівлі.	4	0,5
5, 6	Тема 3. Економічна характеристика роздрібної торгівлі.	4	0,5
7, 8	Тема 4. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі.	4	0,5
9, 10	Тема 5. Торгівельне підприємство в системі ринкових відносин.	4	0,5
11, 12	Тема 6. Стратегія діяльності торговельного підприємства та її обґрунтування.	4	0,5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 12

13, 14	Тема 7. Управління товарооборотом торговельного підприємства.	4	0,5
15,16	Тема 8. Планування діяльності торговельного підприємства	4	0,5
17,18	Тема 9. Управління товарними запасами торговельного підприємства.	4	1
19,20	Тема 10. Управління товарним забезпеченням обороту торговельного підприємства.	4	1
21	Тема 11. Управління трудовими ресурсами торговельного підприємства.	2	1
22,23	Тема 12. Управління формуванням та розвитком матеріально-технічних ресурсів торговельного підприємства.	4	-
24,25	Тема 13. Управління поточними витратами торговельного підприємства.	4	1
26,27	Тема 14. Управління доходами торговельного підприємства.	4	1
28,29	Тема 15. Управління фінансовими результатами торговельного підприємства.	4	1
30	Тема 16. Управління ефективністю діяльності та конкурентоспроможністю торговельного підприємства.	2	-
31,32	Тема 17. Управління фінансово-майновим станом торговельного підприємства та методи його оцінки.	4	-
РАЗОМ		64	10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми та перелік питань для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність торгівлі як галузевої економічної системи. Сутність торгівлі як сфери економічної діяльності та її функції. Місце та роль торгівлі в економіці та на споживчому ринку. Функціональна структура сфери торгівлі. Види торгівлі, тенденції та напрямки їх розвитку. Державне регулювання торговельної діяльності.	7	13,5
2	Тема 2. Економічна характеристика оптової торгівлі. Сутність та види оптової торгівлі. Її основні та допоміжні функції. Характеристика окремих видів оптових посередників. Збутова діяльність товаровиробників. Фірмова торгівля. Особливості формування оптових цін.	7	13,5
3	Тема 3. Економічна характеристика роздрібної торгівлі. Роздрібна торгівля, її сутність та призначення. Види та функції роздрібної торгівлі. Послуги у роздрібній торгівлі, їх класифікація.	7	13,5

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 13

4	Тема 4. Економічна характеристика зовнішньої торгівлі. Поняття, роль та форми зовнішньої торгівлі. Економічний механізм здійснення зовнішньої торгівлі. Фактори, що визначають тенденції та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі.	7	14,5
5	Тема 5. Торгівельне підприємство в системі ринкових відносин. Типологія суб'єктів торговельної діяльності за різними класифікаційними ознаками. Особливості створення та економічні засади функціонування торговельних підприємств в Україні. Економічні методи управління діяльністю торговельного підприємства. Формати торгівлі. Державне регулювання діяльності торговельних підприємств	7	13,5
6	Тема 6. Стратегія діяльності торговельного підприємства та її обґрунтування. Стратегічні цілі торговельного підприємства та фактори, що їх обумовлюють. Стратегія діяльності торговельного підприємства та порядок її розробки. Моніторинг та прогноз стану зовнішнього середовища торговельного підприємства. Стратегічний потенціал підприємства.	7	13,5
7	Тема 7. Управління товарооборотом торговельного підприємства. Сутність товарообороту торговельного підприємства як економічної категорії та показника діяльності. Товарооборот роздрібної торгівлі та громадського харчування. Основні фактори, що визначають обсяг, структуру та перспективи розвитку товарообороту підприємства. Передумови та порядок розробки стратегії управління товарооборотом підприємства. Обґрунтування обсягу товарообороту на плановий період	7	14,5
8	Тема 8. Планування діяльності торговельного підприємства. Сутність планування діяльності торговельного підприємства. Поточне планування на торговельному підприємстві. Стратегічне планування діяльності торговельного підприємства.	7	13,5
9	Тема 9. Управління товарними запасами торговельного підприємства. Суть та склад товарних запасів торговельного підприємства. Показники, що характеризують стан товарних запасів торговельного підприємства. Стратегія управління товарними запасами. Нормування та планування товарних запасів. Обґрунтування обсягу та структури надходження запасів.	2	8
10	Тема 10. Управління товарним забезпеченням обороту торговельного підприємства. Поняття товарного забезпечення обороту та порядок його формування. Стратегія управління товарним забезпеченням	2	8

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 14

	обороту. Аналіз товарного забезпечення та оцінка ефективності комерційних угод із закупівлі товарів. Механізм формування товарного забезпечення обороту на перспективу.		
11	Тема 11. <i>Управління трудовими ресурсами торговельного підприємства.</i> Характеристика та завдання управління трудовими ресурсами торговельного підприємства. Продуктивність праці робітників торговельного підприємства: методи оцінки та резерви зростання. Матеріальне стимулювання праці на торговельному підприємстві. Аналіз формування та використання персоналу торговельного підприємства. Планування показників праці торговельного підприємства.	6	8
12	Тема 12. <i>Управління формуванням та розвитком матеріально-технічних ресурсів торговельного підприємства.</i> Активи як економічні ресурси торговельного підприємства, їх сутність та склад. Поняття, оцінка та склад основних фондів торговельного підприємства. Знос, амортизація та відтворення основних фондів торговельного підприємства. Оцінка стану та ефективності використання основних фондів торговельного підприємства. Обороти активи торговельного підприємства: економічна сутність та класифікація. Обґрунтування планового обсягу активів підприємства: завдання, етапи, методи.	2	10
13	Тема 13. <i>Управління поточними витратами торговельного підприємства.</i> Економічна природа поточних витрат торговельних підприємств. 2. Витрати обігу торговельного підприємства та їх склад. Фактори, що визначають розмір витрат обігу торговельного підприємства. Обґрунтування плану витрат обігу торговельного підприємства.	14	14
14	Тема 14. <i>Управління доходами торговельного підприємства.</i> Склад та джерела утворення доходів торговельного підприємства. Чинники, які визначають розмір доходів торговельного підприємства. Цінова політика торговельного підприємства та механізм її формування. Методи обґрунтування плану-прогнозу доходів торговельного підприємства.	14	14
15	Тема 15. <i>Управління фінансовими результатами торговельного підприємства.</i> Економічна сутність прибутку та його види. Показники аналізу прибутку. Фактори, що впливають на прибуток. Обґрунтування прибутку на майбутній період. Розподіл та використання прибутку.	14	14
16	Тема 16. <i>Управління ефективністю діяльності та конкурентоспроможністю торговельного підприємства.</i>	16	16

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 15

	Поняття ефекту та ефективності. Показники ефективності діяльності торговельного підприємства. Сутність конкурентоспроможності підприємства. Її порівняльний та часовий характер. Фактори, що визначають конкурентоспроможність торговельного підприємства на споживчому ринку. Оцінка конкурентоспроможності конкретного торговельного підприємства.		
17	Тема 17. <i>Управління фінансово-майновим станом торговельного підприємства та методи його оцінки.</i> Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета та завдання його дослідження. Сутність та показники оцінки ліквідності та платоспроможності торговельного підприємства. Сутність поняття та показники оцінки фінансової стійкості та ділової активності підприємств. Методи комплексного оцінювання фінансово-майнового стану торговельного підприємства.	16	16
РАЗОМ		112	218

7. Індивідуальні та групові завдання

Завдання 1. Надати прогнозну оцінку попиту на товар «Б» на майбутній період, якщо коефіцієнт попиту на товар «Б» по ціні дорівнює $(-1,5)$, а по доходу – $(1,7)$. У майбутньому періоді очікується зростання доходів на $4,5\%$ і підвищення ціни на товар «Б» на 3% . У базисному періоді товару «Б» продано на $58,6$ тис. грн.

Завдання 2. Визначити обсяг продажу швейних машин, використовуючи показник еластичності забезпеченості товарами тривалого користування, у майбутньому році за такими даними: наявний парк швейних машин у населення області на початок планованого періоду складе $132,34$ тис. шт. кількість населення області на початок планованого року складе $929,2$ тис., на кінець планованого року – $931,8$ тис., середній розмір сім'ї (домогосподарства) – $3,3$ осіб. У майбутньому році середньодушові доходи населення збільшаться на $7,5\%$. Попит швейних машин на заміну (повторний попит) складе 15 тис. шт. Середня роздрібна ціна швейних машин – 758 грн. Показник еластичності забезпеченості швейними машинами розрахувати заданими:

Рік	Середньодушові доходи, грн.	Забезпеченість сімей швейними машинами, шт. на 100 д. г.
Перший	956	46,0
Другий	1 020	46,5
Третій	1 158	48,0

Показник еластичності забезпеченості товарами тривалого користування

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 16

характеризує змінення забезпеченості на кожний відсоток зміни середньодушового доходу. Розраховується як відношення середньорічного темпу приросту забезпеченості не менше як за три роки до темпу приросту середньодушових доходів за цей же період.

Завдання 3. Визначити купівельні фонди населення міста та місткість ринку за даними: Грошові доходи населення міста на майбутній рік – 6,7 млн грн; Нетоварні витрати – 22,3% від грошових доходів населення; Ступень охоплення купівельних фондів населення товарооборотом –89%; Інорайонний попит складе 8% від покупок товарів місцевим населенням; Продаж товарів організаціям, підприємствам передбачається у розмірі 6,5% місткості ринку.

Завдання 4. Розрахувати прогноз попиту на товар «С» на майбутній період, якщо коефіцієнт еластичності попиту на товар «С» від доходів дорівнює 1,6, від ціни (–1,5). У базисному році товару «С» продано на 265 тис. грн. У планову році передбачається зростання доходів на 10%, а ціни на товар «С» – на 3%. Визначивши прогноз попиту на товар «С», обґрунтуйте можливий обсяг закупівлі підприємством товару С», якщо залишки товару «С» на кінець базисного року становлять 16 тис. грн, норма товарних запасів на кінець планового року – 30 днів, а розмір торговельної надбавки до ціни закупівлі буде дорівнювати 28%.

Завдання 5. Розрахувати прогноз попиту на товар «М» на майбутній період, якщо коефіцієнт еластичності попиту на товар «М» по доходу дорівнює 1,3, по ціні – (–2,1). У майбутньому періоді передбачається збільшення середньодушового доходу на 5% та зростання ціни на товар «М» на 7%. Обсяг продажу товару «М» у базисному періоді – 230 тис. грн.

Завдання 6. Визначити повний обсяг попиту населення на автоматичні пральні машини, використовуючи показник забезпеченості товарами тривалого користування, у майбутньому році за даними: Доходи населення в розрахунку на душу за три передпланових роки збільшилися на 15%. Забезпеченість населення автоматичними пральними машинами за цей же період зросла на 6%. На початок майбутнього року в населення нараховувалося 407,34 тис. автоматичних пральних машин, тобто на 100 домогосподарств припадало 73 автоматичні пральні машини. У майбутньому році середньодушові доходи населення збільшаться на 5%. Очікувана кількість домогосподарств у майбутньому році – 560,6 тис. Повторний попит складе 38 тис. шт. автоматичних пральних машин.

Завдання 7. Фонд заробітної плати населення області становить 2072 млн. грн. Частка інших грошових доходів у загальній сумі доходів. – 37,5%. Нетоварні витрати населення – 36,5% усіх грошових доходів. Інорайонний попит очікується у розмірі 9% від купівельних фондів місцевого населення. Продаж товарів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 17

організаціям та підприємствам передбачається у розмірі 71,3 млн. грн. Визначити купівельні фонди населення області, місткість ринку.

Завдання 8. У звітному періоді купівельні фонди населення міста становили 76,8 млн. грн., продаж товарів населенню – 71,42 млн. грн. У наступному періоді очікується зростання купівельних фондів на 1,5%, але ступінь їх охоплення товарооборотом зменшиться на 0,5% (розмір зниження). Визначити очікуваний обсяг продажу токарів населенню міста.

Завдання 9. Розрахувати місткість ринку області (потенціальну та реальну), якщо фонд оплати праці населення області – 5083,6 тис. грн., інші доходи становлять 23,5% від загальної суми доходів населення області. Нетоварні втрати та приріст заощаджень – 1835,1 тис. грн. Купівельні фонди місцевого населення охоплені товарооборотом на 95,8%. Регіональний попит очікується у розмірі 5% від покупок місцевого населення, продаж товарів у порядку дрібного опту – у розмірі 4,5% місткості ринку.

Завдання 10. Оцінка впливу показників товарного балансу на обсяг товарообороту торговельного підприємства. За даними таблиці визначити вплив зміни показників товарного балансу на обсяг роздрібного товарообороту.

Показники	I квартал	II квартал
1. Товарні запаси на початок періоду, тис. грн.	2001,1	
2. Надходження товарів, тис. грн.	40001,5	41001,3
3. Інше вибуття, тис. грн.	42	71,6
4. Товарні запаси на кінець періоду, тис. грн.	2101,2	2041,3

Завдання 11. Оцінка впливу факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази на обсяг товарообороту торговельного підприємства. За даними таблиці проаналізувати вплив факторів розвитку та використання матеріально-технічної бази підприємства на обсяг товарообороту.

Показники	I квартал	II квартал
1. Роздрібний товарооборот, тис. грн	353001,1	560001,3
2. Торговельна площа, м ²	20001,5	20001
3. Товарооборот на 1м ² торговельної площі, тис. грн/м ²		

Завдання 12. Оцінка впливу фактору забезпеченості трудовими ресурсами на обсяг товарообороту торговельного підприємства. За даними таблиці проаналізувати вплив факторів трудового потенціалу підприємства на обсяг товарообороту.

Показники	I квартал	II квартал
1. Середньооблікова чисельність, осіб	1002	1022
2. Продуктивність праці, тис. грн/особу	8,6	9,1

Завдання 13. Оцінка впливу факторів на обсяг товарообороту торговельного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 18

підприємства. За даними таблиці визначити вплив зміни факторів на обсяг товарообороту.

Показники	I період	II період
1. Кількість робочих місць	27	29
2. Кількість робочих днів	293	302
3. Тривалість робочого дня, годин	7,0	7,5
4. Товарооборот на 1 робоче місце за 1 годину роботи, грн.	102	103,9

Завдання 14. Розрахунок необхідного та можливого товарообороту торговельного підприємства. Розрахувати обсяг можливого роздрібного товарообороту торговельного підприємства на наступний квартал та порівняти його з необхідним обсягом, якщо:

Показники	Значення
Обсяг роздрібного товарообороту в звітному періоді склав, тис. грн.	1261,0
Обсяг роздрібного товарообороту в попередньому періоді, тис. грн.	911,92
Середній індекс роздрібних цін у звітному періоді до попереднього	1,01
Дані на плановий період:	
Рівень комерційного доходу без ПДВ, %	8,5
Рівень витрат обігу змінних, %	2
Витрати обігу постійні, тис. грн.	109,43
Необхідна (цільова) величина прибутку до оподаткування, тис. грн.	45,596
Очікується, що в плановому періоді порівняно із звітним ціни зростуть на, %:	1,00

Порівняти отримані значення можливого і необхідного товарообороту. за результатами розрахунків вказати заходи і дії керівництва щодо збалансування можливого і необхідного товарообороту.

Завдання 15. Аналіз стану товарних запасів торговельного підприємства. За даними таблиці визначити:

- 1) товарні запаси в днях обороту на кінець I кварталу;
- 2) періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів;
- 3) прибутковість товарних запасів;
- 4) суму вивільнення (відволікання) коштів у випадку прискорення (уповільнення) оборотності запасів.

Найменування товарної групи	Товарооборот за I квартал, тис. грн	Товарні запаси, тис. грн.				Норма товарних запасів, дні
		на 01.01	на 01.02	на 01.03	на 01.04	
А	510	201,2	201,3	201,9	203	22
Б	365	201,6	202,4	201,9	202,2	45
В	1070	203	202,1	201,6	203,5	17
Усього	1945	605,8	605,8	605,4	608,7	27

Сума прибутку за I квартал -101,9 тис. грн.

Завдання 16. Аналіз стану товарних запасів торговельного підприємства. За даними таблиці проаналізувати стан товарних запасів. Для цього:

- 1) розрахувати темпи зростання товарообороту та товарних запасів,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 19

коефіцієнт співвідношення темпів зростання цих показників (порівняти темпи зростання товарообороту та товарних запасів);

2) періоди та коефіцієнти оборотності товарних запасів.

Показники	I квартал	II квартал
1. Товарооборот, тис. грн.	4050	4365
продовольчі товари	2520	2725
непродовольчі товари	1530	1640
2. Середні товарні запаси, тис. грн.	1180	1120
продовольчі товари	350	400
непродовольчі товари	830	720

Чи є нормальним співвідношення темпів зростання товарообороту та товарних запасів?

Завдання 17. Оцінка впливу факторів на динаміку середніх товарних запасів торговельного підприємства. За даними таблиці проаналізувати вплив факторів на динаміку середніх товарних запасів торговельного підприємства.

Показники	I квартал	II квартал
1. Товарооборот, тис. грн.	3960	4140
2. Середні товарні запаси, тис. грн.	1730	1750

Завдання 18. Оцінка впливу факторів на динаміку швидкості обороту товарних запасів торговельного підприємства. За даними таблиці проаналізувати вплив факторів на динаміку швидкості обороту товарних запасів торговельного підприємства

Показники	I квартал	II квартал
1. Товарооборот, тис. грн.	1560	2240
2. Середні товарні запаси, тис. грн.	630	730

Завдання 19. Обґрунтування потреби торговельного підприємства в товарних запасах на плановий період на основі факторно-аналітичного методу. Обґрунтуйте потребу підприємства у формуванні товарних запасів на основі даних таблиці.

Товарні групи	Звітний період, тис. грн				Плановий період, %	
	Обсяг реалізації товарів	Надходження товарів	Документальне вибуття	Залишки товарів на початок періоду	Темп приросту товарообороту	Темп приросту швидкості обороту ТЗ
А	500,8	528,8	3,0	89,0	0,1	0,3
Б	4269,0	4227,3	32,0	806,4	16,0	-11,6
В	1256,4	1257,4	7,0	218,5	0,7	0,0

Завдання 20. Аналіз відповідності надходження товарів товарним потребам торговельного підприємства. За даними таблиці проаналізувати відповідність цільового обсягу надходження товарів товарним потребам підприємства на основі розрахунку коефіцієнта відповідності. Для цього необхідно розрахувати приріст товарних запасів, роздрібну реалізацію товарів за товарними групами на плановий рік. За результатами розрахунків дати характеристику достатності товарного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 20

забезпечення даного торговельного підприємства.

Товарні групи	Товарооборот звітного року, тис. грн.	Темп приросту товарообороту у плановому періоді, %	Частка в річному плановому товарообороті, %		Норма товарних запасів, дні		Частка іншого вибуття, % до товарообороту	Обсяг надходження товарів у плановому періоді, при якому забезпечується отримання цільового прибутку, тис. грн
			I кв.	IV кв.	на початок I кварталу	на кінець IV кварталу		
Тканини	1060	-3,8	20	17	31	22	1,03	1001
Одяг і білизна	5640	-1,3	II	10	40	42	1,23	5554,3
Головні убори	980	10,1	16	18	36	32	2,05	1100.5
Трикотаж	3190	13,1	21	32	29	36	0,01	3561
Взуття	670	3,8	14	25	37	33	0,11	702,2

Завдання 21. Аналіз виконання плану поставки товарів на торговельне підприємство. За даними таблиці проаналізувати відповідність фактичного обсягу надходження товарів поставкам за укладеними договорами (за допомогою розрахунку коефіцієнта поставки). Зробити висновки.

№ з/п	Постачальники товарів	Фактичне надходження товарів, тис. грн.	Планове надходження товарів, тис. грн.
1	Київська швейна фабрика	60	75
2	ТОВ "Каштан"	601	313
3	ВАТ "Лагода"	250	220
4	ПП "Спін"	290	290
5	ВАТ "Лідія"	2625	2760
6	ТОВ "Ольвія"	230	231
	Усього	4056	3889

Завдання 22. Оцінка втрат товарообороту та прибутку у зв'язку із недопоставкою товарів на торговельне підприємство. За даними таблиці проаналізувати випадки зниження товарообороту у зв'язку з недопоставкою товарів, розрахувати величину втрат товарообороту та прибутку.

Товарні групи	Надходження товарів, тис. грн.						Рентабельність товарообороту, %
	графік			фактичне			
	I кв.	II кв.	III кв.	I кв.	II кв.	III кв.	
М'ясо і птиця	301	311	331	321	322	316	10
Молоко і молочні продукти	151	191	221	150	210	215	12
Яйця	51	63	63	60	58	66	18
Цукор	61	81	86	73	80	78	12
Кондитерські вироби	191	192	154	140	173	174	17

Завдання 23. Оцінка ефективності комерційних угод щодо закупівель товарів за критерієм максимізації показників рентабельності. За даними таблиці оцінити

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 21

ефективність комерційних угод щодо закупівлі товарів за допомогою розрахунку рентабельності витрат обігу, рентабельності обороту із закупівлі та рентабельності реалізації (товарообороту).

Показники	Постачальник № 1	Постачальник №2
1. Кількість одиниць товарів	16	45
2. Ціна закупівлі, грн	11	2,9
3. Ціна реалізації, грн	13,75	3,83
4. Прогнозний термін реалізації, днів	26	32,5
5. Транспортні витрати, грн	3,2	9
6. Ставка кредитного відсотка, % річних	18	18
7. Страховий тариф від суми кредиту, %	2	2
8. Рівень матеріальних витрат до обороту із закупівлі, %	1,21	1,51
9. Рівень витрат на оплату праці до обороту із закупівлі, %	0,54	0,64

Якому з постачальників слід віддати перевагу з точки зору ефективності здійснення витрат? Який постачальник забезпечує максимальну прибутковість обороту по закупівлі? При закупівлі у якого постачальника підприємство матиме максимально можливу прибутковість реалізації товарів?

Завдання 24. Оцінка ефективності комерційних угод щодо закупівлі товарів за критерієм досягнення цільової прибутковості товарообороту. За даними таблиці оцінити доцільність закупівлі товарів у постачальників для досягнення цільової прибутковості товарообороту.

Показники	Постачальник № 1	Постачальник № 2
1. Кількість одиниць товару	54	162
2. Ціна закупівлі, грн	10,6	8,6
3. Ціна реалізації, грн	13,36	10,18
4. Транспортні витрати, грн	15	45
5. Рівень матеріальних витрат до товарообороту, %	0,1	1,1
6. Рівень витрат на оплату праці до товарообороту, %	0,44	4,51
7. Цільова прибутковість товарообороту (після оподаткування), %	15,1	

Яка знижка до запропонованої ціни закупівлі є достатньою для прийняття позитивного рішення щодо закупівлі?

Завдання 25. Оцінка ефективності комерційних угод щодо закупівлі товарів за критерієм забезпечення конкурентоспроможності ціни реалізації товару. За даними таблиці оцінити доцільність закупівлі товарів у постачальників, виходячи з конкурентоспроможності ціни реалізації товарів.

Показники	Постачальник № 1	Постачальник № 2
1. Кількість одиниць товару	32	30
2. Ціна закупівлі, грн.	9,9	7,8
3. Транспортні витрати, грн.	115	129

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 22

4. Рівень матеріальних витрат у складі витрат обігу, % до обороту із закупівлі товарів	0,1	0,1
5. Рівень витрат на оплату праці, % до обороту із закупівлі товарів	0,49	0,6
6. Цільова прибутковість обороту із закупівлі (після оподаткування), %	15	
7. Середня ціна продажу, що склалася на ринку (конкурентоспроможна ціна реалізації товару), грн	12,4	12,1

Товар не оподатковується ПДВ. Яка знижка у % до запропонованої ціни закупівлі є достатньою для прийняття позитивного рішення щодо закупівлі? На скільки відсотків слід скоротити витрати обігу підприємства для забезпечення конкурентоспроможності цін продажу в разі незмінності умов закупівлі товару?

Завдання 26. Оцінка доцільності закупівлі товарів у постачальників за критерієм максимізації прибутку від співпраці. За даними таблиці оцінити доцільність закупівлі товарів у постачальників.

Показники	Постачальник №1	Постачальник №2	Постачальник №3
1. Кількість одиниць товару	32	30,4	36
2. Ціна закупівлі, грн	10,9	13,9	12,4
3. Можлива ціна реалізації, грн	11,663	15,43	13,546
4. Період реалізації, днів	5	4,5	6,75
5. Участь у рекламному бюджеті, % до обороту із закупівлі	0,1	0,3	0,4
6. Оплата послуг з мерчан-дайзингу товарів, % до товарообороту	0,49		
7. Оплата інформаційних послуг моніторингу попиту, за місяць	40,0		
8. Поточні витрати, % до обороту із закупівлі	12,125		

Якому з постачальників слід віддати перевагу, виходячи з критерію максимізації доходів торговельного підприємства?

Завдання 27. За даними табл. розрахувати показники руху та ефективності використання персоналу (коефіцієнти прийому, звільнення, загального обігу робочої сили, коефіцієнт замінності кадрів, коефіцієнт плинності, коефіцієнт стабільності, продуктивність праці, трудомісткість праці, рентабельність (прибутковість) використання персоналу).

Чисельність працівників на початок періоду	Кількість прийнятих на роботу за період	Кількість звільнених за період			
		усього	за порушення трудової дисципліни	за власним бажанням	з інших причин
91	31	30	3	21	6

Товарооборот, тис. грн.	530
Рентабельність товарообороту, %	10,1

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 23

Завдання 28. За даними таблиці проаналізувати вплив факторів на обсяг фонду оплати праці.

Показник	Період 1	Період 2
Товарооборот у фактичних цінах, тис. грн.	11905	11977
Індекс цін	1	1,08
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	71	75
Фонд оплати праці	250	320

Завдання 29. На торговельному підприємстві для укладання колективного договору розроблено систему оплати праці. Оцінити її ефективність за даними таблиці, для цього розрахувати: частку основної, додаткової та інших заохочувальних та компенсаційних виплат в фонді ЗП, продуктивність, середню заробітну плату, зарплатовіддачу зарплатомісткості, рентабельність фонду оплати праці, частку ФОП у комерційному доході, у витратах обігу.

Показники	III кв.	IV кв.
Товарооборот, тис. грн.	6720	6930
Середньооблікова чисельність, осіб	58	61
Фонд оплати праці, тис. грн., у т. ч.:	413,8	456,2
основна	195	243,8
додаткова	138,5	158,5
інші заохочувальні та компенсаційні виплати	80,3	53,9
Рівень комерційного доходу, %	20,1	24,1
Рівень витрат обігу, %	13,1	14,4
Рентабельність товарообороту, %	7	9,7

Завдання 30. У своїй господарській діяльності торговельне підприємство використовує значний обсяг основних засобів. За даними табл. проаналізувати стан і рух основних засобів, ефективність їх використання на підприємстві.

Первісна вартість 03 на початок року	Надійшло в звітному періоді		Вибуло у звітному періоді		Залишкова вартість 03 на кінець року
	усього	у т.ч. нових	усього	у т.ч. ліквідованих	
3801	1001	601	334	284	3401

Товарооборот, тис. грн.	25003
Прибуток, тис. грн.	3002
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	101

Завдання 31. У своїй господарській діяльності торговельне підприємство використовує значний обсяг основних засобів. За даними таблиці проаналізувати стан і рух основних фондів, ефективність їх використання на підприємстві. Зробіть висновки щодо динаміки розрахованих показників.

Показники	1-й період	2-й період
Балансова вартість на початок року, тис. грн.	3601	
Надійшло за рік, тис. грн., у т.ч.	720,2	901,3
нових	489,7	676
Вибуло за рік, тис. грн, у т.ч.	240,1	71
ліквідовано	84	63,9

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 24

Період, протягом якого функціонували введені основні засоби, місяці	4	
Період з моменту вибуття основних фондів до кінця року, місяці	7	2
Первісна вартість на початок року, тис. грн.	5725,1	5701,1
на кінець року	5701,1	5701,5
Роздрібний товарооборот, тис. грн.	18020	23040
Рентабельність товарообороту, %	4,1	4,2
Чисельність працівників, осіб	101	104

Завдання 32. За даними таблиці проаналізувати вплив зміни складу та структури товарообороту на витрати на збут торговельного підприємства.

Склад товарообороту	Обсяг, тис. грн		Рівень витрат 1-го року, %
	1-й рік	2-й рік	
Дрібний опт	420	500,8	4,6
Продаж населенню	29843,5	35757,8	6,2
у т.ч. продовольчі товари	25340	30250	8,2
непродовольчі товари	4503,5	5507,8	7
Разом	30263,5	36258,6	6,6

Завдання 33. За даними таблиці проаналізувати вплив зміни на фінансові витрати, пов'язані з формуванням товарних запасів, зміни швидкості обороту товарних запасів торговельного підприємства.

Показники	1-й рік	2-й рік
Товарооборот за цінами закупівлі, тис. грн.	36430	41670
Товарні запаси за цінами закупівлі, тис. грн.4.	5500	5900
Відсоткова ставка за користування кредитом на закупівлю товарів, %	16,2	18,2

Завдання 34. Проаналізувати динаміку і структуру операційних витрат торговельного підприємства за звітний період на основі даних таблиці.

Показники	1-й період	2-й період
1 Вартість реалізованих товарів за цінами закупівлі	5227,5	5894,4
2. Витрати на перевезення	21,8	30,3
2.1. Пов'язані із закупівлею товарів у постачальників	15,4	25,6
2.2. Пов'язані із реалізацією товарів споживачам	6,4	4,7
3. Витрати на оплату праці (крім матеріальної допомоги)	390	485
3.1. Управлінського персоналу	156,5	218,9
3.2. Торгово-оперативного і допоміжного персоналу	233,5	266,1
4. Матеріальна допомога працівникам	4	4,6
5. Витрати на оренду і утримання основних засобів	70	94
5.1. Виробничого призначення	57	66,8
5.2. Загальногосподарського призначення	13	27,2
6. Амортизаційні відрахування на повне відновлення основних засобів і нематеріальних активів	34	40,8
6.1. Виробничого призначення	28,7	33
6.2. Загальногосподарського призначення	5,3	7,8
7. Амортизаційні відрахування на капітальний ремонт і витрати на поточний ремонт основних засобів	11	13,8
7.1. Виробничого призначення	10	11

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 25

7.2. Загальногосподарського призначення	1	2,5
8. Знос і утримання малоцінних і швидкозношуваних предметів для потреб торгово-оперативного і допоміжного персоналу	10,1	7,6
9. Витрати на зберігання, підсортування, оброблення і передпродажну підготовку товарів	35,5	28,6
10. Витрати на рекламу	203	28,4
11. Втрати товарів у межах норм природного убутку	16	20
12. Витрати на тару	15,5	22,9
13. Відрахування на соціальні заходи	143,1	178,0
13.1. Управлінського персоналу	57,4	80,3
13.2. Торгово-оперативного і допоміжного персоналу	85,7	97,7
14. Витрати, пов'язані із забезпеченням нормативних умов праці	5,1	3,8
15. Витрати на утримання касового господарства	3,5	4,6
16. Витрати, пов'язані з управлінням торговельним підприємством	35,2	56,7
16.1. Оплата послуг зв'язку	16,5	29,7
16.2. Передплата друкованих видань	0,6	0,3
16.3. Оплата консультативно-інформаційних послуг	9,1	3
16.4. Витрати на службові відрядження	1,7	0
16.5. Представницькі витрати	0	11,8
16.6. Інші управлінські витрати	7,3	П,9
17. Безнадійна дебіторська заборгованість	16	19,6
18. Збитки від знищення запасів	9,3	0
19. Визнані штрафи, пені	2,8	0
20. Інші витрати, пов'язані з операційною діяльністю	1,6	3,7
Товарооборот, тис. грн	6970	9210

Завдання 35. На основі даних, наведених у табл. 1 та 2, розрахуйте можливий (очікуваний) обсяг витрат обігу торговельного підприємства. Для проведення розрахунків скористатися факторно-аналітичним методом.

Показники	Значення
1. Зростання обсягу товарообороту у плановому періоді, %	5
2. Очікувана у плановому періоді зміна середнього рівня змінних витрат обігу, що склався у попередні періоди, п.п.	0,1
3. Очікуване зростання середнього обсягу постійних витрат обігу, %	6,3

Динаміка товарообороту та витрат обігу торговельного підприємства.

Показники	1-й період	2-й період
Товарооборот, грн	10525	11999
Витрати обігу, грн	1789	2057
у т.ч. постійні витрати	1188	1454
змінні витрати	601	603

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 26

сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод
ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.
ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); практичні (різні види вправ та завдань, практики); дискусійний метод; метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота); ситуаційний метод.

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	Усне опитування, перевірка домашнього завдання, виконання практичних завдань, тестові міні-контрольні роботи, підсумковий контроль
ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.	Усне опитування, виконання практичних завдань, тестові міні-контрольні роботи, захист індивідуального завдання, підсумковий контроль
ПРН11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, підсумковий контроль

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 27

Результат навчання	Методи контролю
ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, робота в групі, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, підсумковий контроль
ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.	Усне опитування, тестові міні-контрольні роботи, взаємоконтроль, рецензування відповідей інших студентів, підсумковий контроль

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний, модульний та підсумковий контроль у всіх семестрах вивчення навчальної дисципліни.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі підсумкового тестування.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль у формі заліку проводиться у першому і другому семестрах, у формі екзамену – у третьому семестрі вивчення навчальної дисципліни. Процедура складання заліку та екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Семестр 1		
Виконання завдань поточного контролю	60	60
Виконання завдань модульного контролю	40	40
Підсумкова семестрова оцінка	100	100
Семестр 2		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 28

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	60	60
Виконання завдань модульного контролю	40	40
Підсумкова семестрова оцінка	100	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Семестр 1		
Виконання завдань під час навчальних занять	45	40
Виконання та захист індивідуальних завдань	15	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): – участь у конференціях, семінарах або інших наукових заходах; – презентація інноваційних ідей на тему, що вивчається; – участь у наукових студентських конференціях (написання тези доповідей та презентація доповіді на конференції); – публікація наукових статей; – участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 20	до 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60
Семестр 2		
Виконання завдань під час навчальних занять	45	40
Виконання та захист індивідуальних завдань	15	20
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): – участь у конференціях, семінарах або інших наукових заходах; – презентація інноваційних ідей на тему, що вивчається; – участь у наукових студентських конференціях (написання тези доповідей та презентація доповіді на конференції); – публікація наукових статей; – участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	до 20	до 20
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Семестр 1		
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	15	10
Виконання тестових завдань	20	20
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	40
Семестр 2		

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 29

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	15	10
Виконання тестових завдань	20	20
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	40

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{НЗ} = (P_{В100} \times ВК_{В} + P_{УД100} \times ВК_{УД} + P_{ТЗ100} \times ВК_{ТЗ}) \times K_{НЗ}, \quad (1)$$

де $P_{НЗ}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{В100}$, $P_{УД100}$, $P_{ТЗ100}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання тестових завдань (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

$ВК_{В}$, $ВК_{УД}$, $ВК_{ТЗ}$ – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання тестових завдань. Значення вагових коефіцієнтів становить:

– для здобувачів денної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни):

$$ВК_{В} = 10 \div 45 = 0,22;$$

$$ВК_{УД} = 15 \div 45 = 0,33;$$

$$ВК_{ТЗ} = 20 \div 45 = 0,45;$$

– для здобувачів заочної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни):

$$ВК_{В} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$ВК_{УД} = 10 \div 40 = 0,25;$$

$$ВК_{ТЗ} = 20 \div 40 = 0,5;$$

$K_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт. Значення коригувального коефіцієнту становить:

– для здобувачів денної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни) $K_{НЗ} = 45 \div 100 = 0,45$;

– для здобувачів заочної форми навчання (у кожному семестрі вивчення навчальної дисципліни) $K_{НЗ} = 40 \div 100 = 0,4$.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 30

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Семестр 1		
Виконання завдань модульного контролю 1	40	40
Разом за виконання завдань модульного контролю	40	40
Семестр 2		
Виконання завдань модульного контролю 1	40	40
Разом за виконання завдань модульного контролю	40	40

Якщо здобувач вищої освіти виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше за семестр, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни за семестр набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі: заліку – у першому і другому семестрах, екзамену – у третьому семестрі. На залік виносяться ключові питання за темами навчальної дисципліни, які вивчалися у відповідному семестрі. На екзамен виносяться ключові питання з усієї навчальної дисципліни. За складання заліку або екзамену здобувач вищої освіти може набрати 40 балів. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю, якщо протягом семестру за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою повторно опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Повторне вивчення окремих тем (змістових модулів) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою повторно опанувати навчальний матеріал дисципліни за даний семестр у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 31

надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 32

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Асортимент товарів	Assortment of goods
2.	Валовий дохід теорговельного підприємства	Gross income of the trading company
3.	Валовий прибуток торговельного підприємства	Gross profit of the trading enterprise
4.	Витрати торговельного підприємства	Expenses of a trading company
5.	Закупівельна ціна	Purchase price
6.	Магазин	Shop
7.	Матеріально-технічна база торгівлі	Material and technical base of trade
8.	Методи продажу товарів	Methods of selling goods
9.	Норма природного збитку	Norm of natural damage
10.	Норматив тоапрних запасів	Norm of military stocks
11.	Оптова торгівля	Wholesale
12.	Оптова ціна	Wholesale price
13.	Оптовий товарооборот	Wholesale turnover
14.	Покупець	Buyer
15.	Послуга торгівлі	Trade service
16.	Процес торговельного обслуговування	Trade service process
17.	Реклама	Advertising
18.	Ринок товарів	Market of goods
19.	Роздлібна ціна	Split price
20.	Роздрібна торгівля	Retail trade
21.	Роздрібний товарооборот	Retail turnover
22.	Товар	Goods
23.	Товарне забезпечення	Commodity security
24.	Товарні втрати	Merchandise losses
25.	Товарні запаси	Commodity stocks
26.	Товарні запаси	Commodity stocks
27.	Товарооборот	Merchandise turnover
28.	Торгівля	Trade
29.	Торговельні площі	Commercial areas
30.	Ціна	Price

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 33

10. Рекомендована література

Основна література

1. Економіка торговельного підприємства [Текст] : навч. посіб. / Н. А. Мазур, І. В. Семенець, І. А. Лопашук ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2020. – 190 с.
2. Формування системи внутрішньої торгівлі України: теорія, парктика, інновації [Текст] : колект. монографія / за ред. В. В. Лісци, В. І. Місюкевич, О. М. Михайленко ; ВНЗ Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). - Полтава : ПУЕТ, 2020. – 231 с.
3. Економіка та організація торгівлі [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи, В. О. Однолько ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 342 с.
4. Організація торгівлі [Текст] : навч. посіб. / З. І. Кобеля, Л. А. Сибирка, О. І. Мельник ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. - 422 с.
5. Управління прибутком торговельних підприємств [Текст] : монографія / Маркіна Ірина Анатоліївна, Вороніна Вікторія Леонідівна ; Полтав. держ. аграр. акад. - Полтава : Астроя, 2018. - 167 с.

Допоміжна література

1. Оцінка ефективності підприємницької діяльності в роздрібній торгівлі [Текст] : монографія / М. В. Чорна, А. С. Дядін, Л. І. Безгінова ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі, Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : ЛІДЕР, 2018. - 216 с.
2. Теоретико-методологічні засади управління економічною безпекою підприємств роздрібної торгівлі [Текст] : монографія / О. С. Шуміло ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Харків : ЛІДЕР, 2018. - 376 с.
3. Торгівля та біржова діяльність в Україні: сучасний стан, концепції і стратегії розвитку [Текст] : кол. монографія / [В. Г. Бикова та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. В. Гринько ; Дніпр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. - Дніпро : Біла К. О. [вид.], 2018. - 403 с.
4. Інноваційні напрями модернізації інформаційного забезпечення управління сталим розвитком торговельних підприємств [Текст] : монографія / Т. В. Бочуля, П. Л. Гринько. - Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2018. - 373 с.
5. Міжнародна торговельна діяльність [Текст] : підручник / [В. В. Рокоча та ін. ; наук. ред. В. В. Рокоча] ; ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК". - Київ : ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК", 2018. – 696 с.
6. Економіка підприємства торгівлі (у схемах та таблицях) [Текст] : навч.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю ДСТУ ISO 9001:2015 та ДСТУ ISO 21001:2019	Ф-19.09- 05.01/076.00.1/Б/ОК27- 2025
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 34

посіб. / [І. В. Височин, Н. М. Новікова, І. М. Вавдійчик] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. - 427 с.

7. Проектування торговельних об'єктів [Текст] : підручник / А. А. Мазаракі, Н. Б. Ільченко, О. О. Кавун-Мошковська ; [за ред. А. А. Мазаракі] ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. - 359 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт бібліотеки Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://lib.ztu.edu.ua>.

2. Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://learn.ztu.edu.ua>.

3. globalEDGE / Michigan State University. URL: <https://globaledge.msu.edu>.

4. Сайт Національної бібліотеки України ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

5. Сервіс Google Академія. URL: <https://scholar.google.com.ua>.

6. Наукометрична база Scopus. URL: <https://www.scopus.com/search/form.uri?display=basic&zone=header&origin=searchbasic#basic>.